

Правове виховання: поняття, ознаки та функції

Т.А.КОЛЯДА, канд. юрид. наук

Харківська національна академія міського господарства

Правове виховання – це постійний вплив на людину з метою формування у неї правової культури та активної правомірної поведінки. Основна мета правового виховання – надати людині необхідні юридичні знання і навчити її поважати закони та дотримуватися їх, тобто сформувати достатньо високий рівень правової культури, здатний значно знизити кількість правопорушень.

Ознаки (рисни) правового виховання:

- 1) будується на принципах системи норм права;
- 2) допускає втілення у правосвідомість складових елементів громадських правовідносин — дозволень, зобов'язань, заборони;
- 3) спирається на можливість застосування примусової сили держави через застосування юридичної відповідальності на правопорушників;
- 4) охоплює суб'єктів права, які здатні до правопорушень або порушили норми права;
- 5) здійснюється за допомогою спеціальних правовиховних способів та засобів;
- 6) здійснюється вихователями, які, як правило, мають юридичну освіту або спеціальну юридичну підготовку.

Зміст правового виховання – це процес цілеспрямованого та систематичного впливу на правосвідомість особи (групи) за допомогою сукупності правовиховних заходів, які має у своєму розпорядженні суспільство.

Функції правового виховання:

- 1) передача особам, які виховуються, певного обсягу правових знань, навичок, вмінь;
- 2) формування правових ідей, почуттів, впевненості в правосвідомості осіб, які виховуються, виробка правової установки на правомірну поведінку;

Правове виховання має свою систему, механізм, стадії.

Система правового виховання це сукупність основних частин (елементів) правовиховного процесу, що забезпечує визначений порядок та організацію.

Система правового виховання складається з наступних елементів:

- 1) суб'єкти – державні органи, організації, уповноважені державою особи, які здійснюють правовиховну діяльність;
- 2) об'єкти – громадяни або суспільні групи, які виховуються;

3) сукупність правовиховних заходів, окремих способів та засобів.

Правовиховні заходи можна відобразити у вигляді сукупності засобів та способів правового виховання.

Способами правового виховання є: правова освіта (або інакше: правовий всеобуч), правова пропаганда, правомірна поведінка громадян, їх особиста участь у здійсненні (реалізації) і охороні правових норм, виховання.

Функціональними елементами механізму правового виховання є такі:

- 1) громадянська правосвідомість;
- 2) система норм права;
- 3) способи та засоби правового виховання;

4) правосвідомість осіб, які виховуються та необхідність збагатити їх правовими ідеями та установками, що містяться в громадській правосвідомості.

Механізм правового виховання особи можна відобразити у вигляді таких стадій:

- 1) накопичення правових знань, правової інформації;
- 2) перетворення накопиченої інформації на правові переконання, звички правомірної поведінки;
- 3) готовність діяти, керуючись цими правовими переконаннями, тобто вести себе правомірно згідно з законом.

Результатом дії механізму правового виховання є рівень правової вихованості особи, її правова культура.